

MØTEBOK

SAK NR: 4/2020
SAKSBEHANDLER: Anne Frugård
Arkivnr.: Støl 379

MØTEDATO: 27.2.2020
MØTESTED: Tingvang

SIGN: _____

Utskrift til:
Statskog SF
Merete Moe
Innlandet Fylkeskommune
Øystre Slidre kommune

Støl 53/1/379 til Moe gnr 44/35 på Etnlie. Søknad om å oppføre nytt sel.

Saksdokumenter

- Søknad av 16.11.2019 fra Merete Moe vedlagt tegninger, bilder og situasjonskart
- Brev av 26.11.2019 fra fjellstyret til Statskog og Oppland fylkeskommune
- Uttale av 26.11.2019 fra Statskog
- Uttale av 21.2.2020 fra Innlandet fylkeskommune, kulturarvenheten

Saksopplysninger

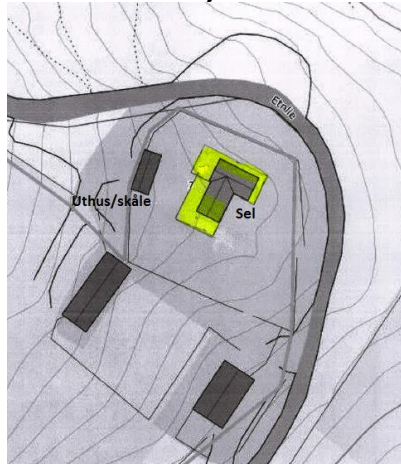
Fjellstyret fikk en søknad fra Merete Moe 16.11.2019. Hun søker om å rive eksisterende sel og erstatte dette med et nytt og større sel. Søknaden ble 26.11.2019 sendt videre til Statskog v/Borghild Simengård og Oppland fylkeskommune for uttale.

Søknaden begrunnes med at det gamle selet er i dårlig forfatning og at det heller ikke tilfredsstillers dagens behov. Søker opplyser at det er vurdert å restaurere eksisterende sel, men at de har konkludert med at det er for tidkrevende og dyrt. I følge vedlagte tegninger er omsøkte sel 140,8 m² + inngangsparti på ca 6 m², til sammen 146,8 m². Det nye selet skal stå på samme tomt som det gamle selet, og det nye selet har samme form som det eksisterende selet, men det omsøkte selet er 87,8 m² større.

Dagens bebyggelse på stølen utgjør:

- Sel 53 m² (skal rives dersom det gis tillatelse til å bygge nytt)
- Gammelt fjøs 70 m²
- Mjølkkestall 44m² (fra 2008)
- Uthus/Skåle 19 m²

Merete Moe opplyser om at et kokhus på 5 m² ble revet i ca 2004 fordi det holdt på falle sammen, og dette er derfor fjernet i kartet.

Garden Moe gnr. 44/35 driver i dag med mjølke drift, og er på stølen med besetningen om sommeren. Merete Moe skriver i søknaden:

Litt om stølen: Stølen blir i dag brukt i forbindelse med mjølkeproduksjon om sommaren. Stølshuset brukast i dag aktivt av 3 generasjonar der alle deltek i drifta. Dagens stølshus er frå 1909 og seinare påbygd i 1917 og 1935. Tak og grunnmur er i svært dårleg forfatning. Taket er lagt med skifer og har gjennom fleire år måtte lappast etter vinteren, taket har fallert mykje pga av dette, vasslekkasjer har oppstått og og ført til råteskade på deler av taket ila seinare år. Grunnmuren er ein steinmur som stadig har flytta på seg pga vinter og vår. Fleire stader i muren er det steinar som nesten har «sklidd ut».

Å restaurere eksisterande stølshus ville bli svært tidkrevande og dyrt. Dagens stølshus tilfredsstillar ikkje dagens behov og bruk. Slik det er i dag har vi for lite plass og bruker campingvogn i tillegg til stølshuset.

Stølshuset er i svært dårleg forfatning. (Sjå bilder)

Ønsker derfor å sette opp nytt og større sæl der det eksisterande sælet står no i dag. Det nye stølshuset bygges i samme «stil» som eksisterande, med vinkel og panelkledning.

Litt om dei som deltek i drifta:

Om sommaren er stølen samlingspunkt for mange. Min far (Einar), som tidlegare drifta garden og min mor (Ann Karin), begge pensjonistar, og er å stølen heile sommaren. Sammen med dei er også mi storesyster (Anita) og hennes to barn på 5 og 10 år. Dei er også der nesten heile sommaren og hjelper til med drifta av garden. Eg har mykje hjelp av dei, sidan eg også jobbar i ei 50% stilling vedsidan av garden. Når eg har fri frå den er også eg på stølen, sammen med min sønn som blir ei år i 2020 og min samboer.

Litt om drifta:

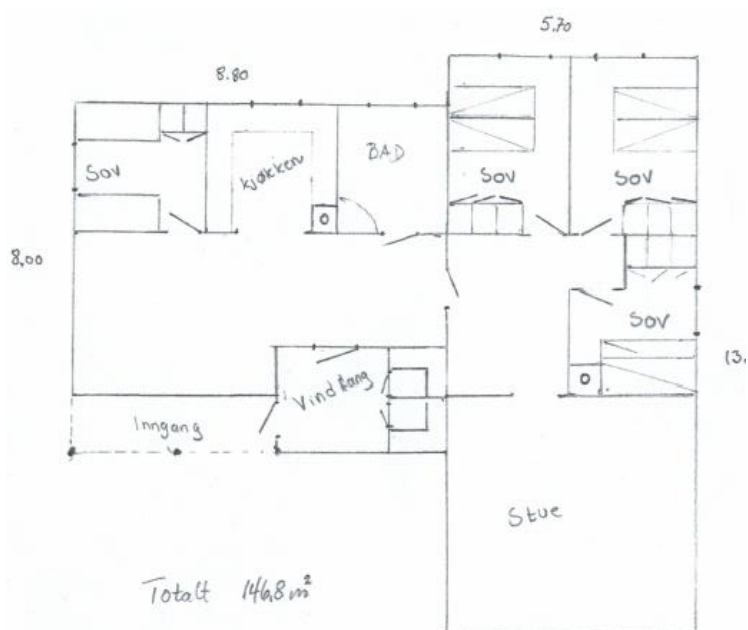
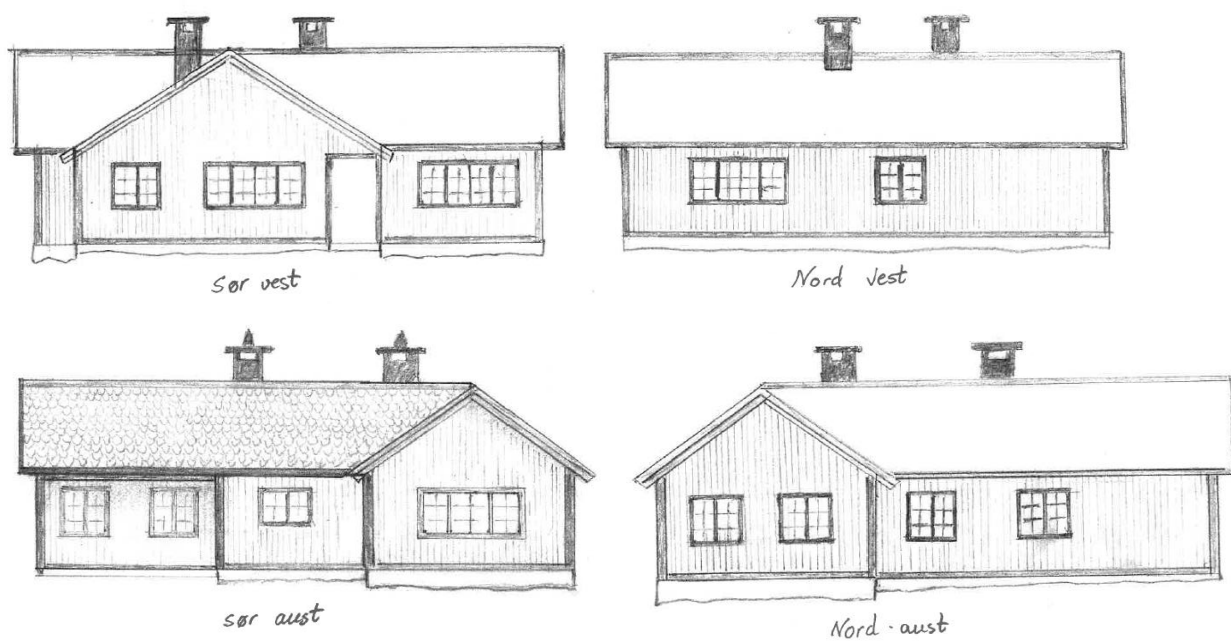
I 2011 tok vi i bruk ny mjølkestall på stølen, som letta arbeidet med mjølkeproduksjon betraktelig. Om sommaren har vi mellom 13-20 mjølkande kyr på stølen, samt kviger og kalver.

Oversiktsbilder over støl 379 (2003)

Tegninger av omsøkt sel som er vedlagt søknaden:

Lovanvendelse

Stølen er i bruk, og Fjellstyret skal avgjøre søknaden med hjemmel i **Forskrift om seter og tilleggsjord m.m. i statsallmenning, § 10**. Søknad om å setje opp, utvide og endre hus

«Etter søknad som fjellstyret avgjer, kan seterbrukaren setje opp, utvide og endre hus for ei rasjonell utnytting av utvist seter. Fjellstyret skal ta stilling til kva slag og kor mange hus som trengst, deira storleik og standard eller anna, og kan setje vilkår for oppføring, utviding og endring av hus.

Fjellstyret skal leggje saka fram for Statskog SF til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak etter dette leddet. Om fjellstyret vil krevje at hus eller anlegg som alt står, skal rivast, må fjellstyret leggje saka fram for regional kulturminnestyresmakt til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak. Det same gjeld ved nybygg og endring eller utviding av hus på seter, der dette vil påverke eksisterande kulturmiljø.»

Saken er oversendt Statskog og Oppland fylkeskommune for uttale.

Statskog skriver følgende i sin uttale:

Stølen er i bruk ved tradisjonell mjølkeproduksjon, med blant annet 13-20 mjølkekyr hver sommer.

Selet er lite og i dårlig forfatning. Søker mener det blir kostbart og tidkrevende å restaurere det gamle og ser det som mer tjenelig å rive det gamle til fordel for nytt. Det skisseres et vesentlig større bygg enn det som står der i dag. Fasade og størrelse må vurderes av fjellstyret og plan- og bygningsmyndigheten. Utover dette har vi ingen ytterligere kommentar.

Statskog er positive til tiltaket og tilrår fjellstyret å godkjenne søknaden slik den foreligger.

Oppland Fylkeskommune skiftet 1.1.2020 navn til Innlandet Fylkeskommune, og vi fikk i e-post 12.12.2019 beskjed om at vi måtte regne med forlenget saksbehandlingstid. Uttalen fra Fylkeskommunen er datert 12.2.2020, og vi mottok uttalen 21.2.2020 pr. post. Utdrag fra uttalen:

Nytt sel, er tegnet i tradisjonell utførelse, med samme form og materialbruk som opprinnelig sel. Det er imidlertid nesten tre ganger så stort som det opprinnelige selet.

Etnelie ligger innenfor Bestemmelsessone – fjellområde, sone 1 i gjeldende kommuneplan. Kommunen opplyser imidlertid om at bestemmelsene i forhold til utnyttelsesgrad (enkelbygget skal ikke være over 90m²), kun gjelder fritidsboliger markert med et byggeområde for hver eiendom i kommuneplanen. Denne søknaden gjelder et sel til aktiv stølsbruk og faller derfor ikke inn under bestemmelsene for fritidsboliger. Kommunen opplyser at slike tiltak vurderes derfor for hvert enkelt tilfelle hvor en da ser på omkringliggende arkitektur, hvilke behov søker har, hvilke sone stølen ligger i, avstand til garden for støler med aktiv drift, forhold til omkringliggende kulturmiljø mm. Kommunen følger til vanlig fjellstyret sin anbefaling og legger til grunn av at fjellstyret gjør en grundig vurdering av hvilke arealer det er behov for. Kommunen har ingen merknader til omsøkt tiltak ut fra det de har sett av søknaden så langt.

Seksjon for Kulturarv har vurdert mottatt søknad og skulle helst ha sett at en tok vare på det opprinnelige selet da det har mange kvaliteters som representerer det tradisjonelle stølsmiljøet.

Etter vår vurdering kunne en fått til en tilfredsstillende løsning også med å sette i stand det opprinnelige selet og bygd ei mindre supplerende bu/anneks i tillegg. Det ser av oversendt materiale ut til at bygningen tilstand for så vidt er tilfredsstillende, selv om det er enkelte skader. Disse skadene kan utbedres. En har imidlertid forståelse for søkers behov for å tilrettelegge for at hele familien skal kunne ta en aktiv del i stølsdrifta. Det er viktig å beholde den aktive stølsdrifta for å holde kulturlandskapet i hevd, og fylkeskommune er svært positive til at søker har planer om å fortsette drifta også i årene som kommer. For å imøtekomme søkers behov om større plass bør en se på alternativer med oppgradering og ombygging med evt. tilbygg til eksisterende bygning.

Omsøkte sel har imidlertid en størrelse som bryter med det tradisjonelle bygningsmiljøet. Utfra mottatte plantegninger, ser det ut til at det er planlagt svært store og åpne oppholdsrom. Det anbefales at søker forsøker å redusere størrelsen på selet. Søker bør først se på reduksjon i bredden av fløy mot sørvest, der plantegningen viser et stort åpent gangareal (eller lignende). En bør også se på en reduksjon i både bredde og lengde på den tverrgående fløyen mot nord øst. Det forutsettes at materialbruk, kledning, vinduer og taktekking velges i henhold til lokal byggeskikk.

Seksjon for Kulturarv vil i dette særskilte tilfellet ikke motsette seg omsøkte tiltak, under forutsetning av at tiltakets areal reduseres i henhold til punktene nevnt over. Fjellstyret må vurdere faren for presedens, hvis det tillates et tiltak av denne størrelsen, og dette må synliggjøres i vedtaket. Det forutsettes at Fjellstyret også gjør en helhetlig vurdering av saken, der det også gjøres en grundig vurdering av våre innspill knyttet til ombygging, tilbygging og eventuelt tilleggsbygninger.

Vurdering

Stølen til Moe gnr 44/35 er i bruk, og Fjellstyrets ansvar (ifølge forskriftens § 10) er å vurdere byggesøknaden ut i fra driftsomfanget på stølen.

Det er mjølkedrift på stølen og det er behov for et sel som tilfredsstillende behovet for å bo der om sommeren. Øystre Slidre fjellstyre har (etter det saksbehandler har klart å finne ut) aldri gitt tillatelse til å bygge et så stort sel tidligere. Dersom søknaden blir innvilget vil dette kunne skape presedens for fremtidige saker, men det vil gjelde en liten gruppe av stølsbrukerne våre siden det er såpass få stølsbrukere som driver med melk og som har så mange personer som er involvert i drifta. Kanskje er dette også den gruppa med stølsbrukere som Fjellstyret bør legge spesielt godt til rette for og ta vare på?

Statskog er i sin uttale positive til tiltaket og tilrår fjellstyret å godkjenne søknaden slik den foreligger, men de ber kommune og fjellstyre vurdere fasade og størrelse. Fylkeskommunen skulle helst sett at det opprinnelige selet ble tatt vare på. De foreslår en løsning med å sette i stand det opprinnelige selet og bygge et anneks i tillegg. Øystre Slidre fjellstyre har ikke hatt tradisjon for anneks/kårsel, men Vestre Slidre har i enkelte tilfeller godkjent dette. Vestre Slidre fjellstyre stiller da krav til melkedrift på stølen, slik det er her. Dette vil trolig også bli en dyrere og mer tidkrevende løsning for stølseieren.

Fjellstyrets rolle er å vurdere byggesøknaden ut i fra driftsomfanget på stølen. Denne stølen er i full drift i ei næring der vi over flere år har sett en nedadgående trend. Saksbehandler vurderer derfor at selve næringa (mjølkedrift på stølen) har vel så stor verneverdi som selve bygningene.

Merete Moe opplyser at restaurering av det gamle selet er vurdert, men at det er for kostbart og tidkrevende. Fjellstyreadministrasjonen har, sett ut i fra dagens drift på stølen, tillitt til stølseiers vurdering i at det er behov for et nybygg med større plass. Det nye bygget blir rundt 1,5m høyere og det er vesentlig større enn det opprinnelige selet. De seneste årene har det stått ei campingvogn på stølsvollen som etter saksbehandlers syn bryter mer med den tradisjonelle stølsbebyggelsen enn det et nytt større sel vil gjøre.

Saksbehandler vurderer ut ifra innsendte søknad, gjeldende lovverk og rundskriv M-1/2016, og ut i fra dagens drift på stølen, at Fjellstyret innenfor gjeldende lovverk har hjemmel til å godkjenne et nytt og større sel. Merete Moe har i søknaden forklart plassbehovet ut ifra dagens drift på stølen. Størrelsen på det omsøkte selet (146,8 m²) er det største i ØS Statsallmenning. Det er få sel ØSS som er over 100m². Som eksempel på andre sel på støler der det er/var melkedrift kan vi nevne;

- Arne Trandokken, 53/1/519 på Lien, 91m² - godkjent i 2011
- Øyvind Klevebråten, 53/1/507 på Lien, 129m² - godkjent i 1989
- Jon Erik Heggom, 53/1/620 på Vassklepp 90m² - godkjent i 1986
- Ove Arne Bolstadbråten, 53/1/378 på Tansberg. Nytt sel 87m² godkjent i 1986 under forutsetning av at det gamle selet på 57m² skulle rives. Det gamle selet ble senere vernet og er ikke revet.
- Bjørg Kristin Skogen og Odd Ivar Oppheim 53/1/464 på Nørre Trollåsen. Nytt sel 90,5m², godkjent i 2006.

Saksbehandler har laget to ulike forslag til vedtak, og Fjellstyret må bruke sitt skjønn til å vurdere søknaden opp mot driftsomfanget på stølen og tilbakemeldingen fra Fylkeskommunen.

Forslag til vedtak

Alternativ A

Med hjemmel i forskrift om seter og tilleggsjord med mer i statsallmenning § 10 og ut i fra driftsomfanget på stølen, godkjenner fjellstyret at Merete Moe får bygge nytt sel på stølen på Etnlie, som omsøkt.

En forutsetning for fjellstyrets vedtak er at det gamle selet rives. Samtidig med at Moe søker kommunen om byggetillatelse, må det søkes om rivningstillatelse for det gamle selet.

Alternativ B

Med hjemmel i forskrift om seter og tilleggsjord med mer i statsallmenning § 10, og ut i fra driftsomfanget på stølen, godkjenner fjellstyret at Merete Moe får bygge nytt sel på stølen på Etnlie.

Godkjenningen er under forutsetning om at størrelsen reduseres med minst ~~XX~~m² for å tilfredsstille vurderingen fra Fylkeskommunen. Moe må sende nye tegninger til kommunen i forbindelse med søknad om byggetillatelse, og fjellstyret må få kopi av disse tegningene til sitt arkiv.

En forutsetning for fjellstyrets vedtak er at det gamle selet rives. Samtidig med at Moe søker kommunen om byggetillatelse, må det søkes om rivningstillatelse for det gamle selet.

Vedtak i fjellstyresak 4/2020

Fjellstyret vil legge til rette for aktive stølsbrukere som satser på mjølkedrift på stølen og godkjenner at Merete Moe får bygge nytt sel på støl 53/1/379 på Etnlie, som omsøkt. Godkjenningen er gitt med hjemmel i forskrift om seter og tilleggsjord med mer i statsallmenning § 10 og ut i fra driftsomfanget på stølen.

En forutsetning for fjellstyrets vedtak er at det gamle selet rives. Samtidig med at Moe søker kommunen om byggetillatelse, må det søkes om rivningstillatelse for det gamle selet.

Enstemmig.

***

Vedtaket kan iflg. § 28 i forvaltningsloven, påklages. En eventuell klage skal være skriftlig og sendes Øystre Slidre fjellstyre innen 3 uker fra mottak av dette vedtak. Parter har rett til innsyn i sakens dokumenter jfr. Forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 10 i forskrift om seter og tilleggsjord i statsallmenning. Etter § 10 i fjelloven tar fjellstyrevedtaket til å gjelde 4 uker etter at det er gitt melding om vedtaket. Byggetillatelsen er ikke gyldig før kommunen har godkjent søknaden. Dersom bygginga ikke er starta opp innen 3 år faller tillatelsen bort.